

от търговци и занаятчии се концентрира в описание на България през 30-те и 40-те години на нашия век.

Външната класова подредба на образите не издържа под натиска на убедителния психологически драматизъм и романът от описание на трагедията на обречената класа всъщност е творба за драмата на българската участ. От деформация на характерите вследствие социалния натиск и съблазни „Тютюн“ всъщност постига вълнуващо художествено пресъздаване на борбата на човека със самия себе си сред наситени с неповторим български колорит обществени ситуации.

Многоизмеримостта на романовия текст започва още от самото заглавие. Тютюн означава селскостопанска култура с важно експортно значение, но и упойващо средство със специфичен въздействащ аромат и вещества. Наслагването на реалност и символност в текста започва още оттук. Неслучайно и Вълко Червенков смята, че книгата е монография върху културата тютюн, когато я получава, лично изпратена от автора. Произвежданите у нас тютюни започват да се изнасят от българи, които изместват гръцки и турски търговци още в началото на века. Мария Спиридонова си спомня камилите - „странни южни същества“, които са откарвали българския тютюн до беломорските пристанища. Поколенията на баща ѝ, на стария Барутчиев, издейства приходите от търговията с тютюна да остават за тях и за българската държава. Благодарение на това победена България след Първата световна война не усеща ужасите на инфлацията за разлика от Германия и други страни. Всъщност това е замисълът и на Борис Морев - да продаде беломорските тютюни след войната, когато „всичко живо търси тютюн“. Приносът на българските тютюнопроизводители и търговци в никакъв случай не може да се отрече, въпреки експлоатацията, напрежението, фалитите, острите класови стълкновения. С цялата си дейност тютюнотърговците са представени от Димов като мощна движеща сила, която според него се натъква на непреодолимата преграда на борбите за социална справедливост, която се оказва след Втората световна война у нас съвсем илюзорна и дори абсурдна. Все пак Димов точно успя да покаже сложната паяжина от лични и обществени взаимоотношения, движещи лостовете на властта и на финансовото могъщество, които след полувековно затормозяване действат отново. От възможностите и невъзможностите на капитала, показани от Димов като въздействие върху човешката личност, може да се извлече много и днес. Това също е едно от важните пророчества на Димов.